

GAZETA LITERARA

Anul VII nr. 27, (329) joi 30 iunie 1960

ORGAN SAPTAMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

M. H. CATARGI

„Muncitor”

„Înfăptuind cu perseverență principiul conducerii de către partid a activității ideologice și culturale, trebuie să veghem și pe viitor ca această activitate să fie pătrunsă de parinătate, de intransigență față de ideologia burgheză, să combatem

neobștice orice manifestare a concepțiilor ideologice străine, pentru biemiul deslin al ideologiei socialiste”.

[Din „Rezoluția Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Român”]

Pionierii

Cu goarne, cu flori, cu micile flămuri ale cravatei roșii au intrat, alergând, în sala Congresului. Au intrat cei ce nu știu decât din cărți ce însemnează mugetul sirenelor de alarmă, coboritul în pivnița cu bănci și felinare oarbe, scrisoarea venită de undeva, de pe front, maldanul cu bălării și ruine.

Au intrat în sala Congresului cei ce nu cunosc gustul pământului acre de război, frământată cu mâlai și țărle.

Au prins cravate roșii la gâtul delegaților din Prezidiu și al oaspeților din străinătate. Au recitat poezii și au luminat buchete de flori, cei pentru care noțiunile: patron, moșier, vechil, au ceva cvasilegendar. Înrudite strins cu lazmele și cu mama pădurii.

Au adăugat lumina de primăvară din sala Congresului încă o lumină, cei pentru care cuvintele sputnic și cosmos sînt tot așa de familiare ca pine și apă și casă.

Au intrat în sala Congresului cei ce nu aveau încă flință și-nume, atunci cînd luptătorii comuniști sîngerari pentru viitorul fericit al poporului. Atunci ei se numeau: ziua de mine. Sau: zilele de mine ce vor cînta. Astăzi îl cheamă: Ioana, Tudor, Victoria, puile și dragule, și stau pe o stradă ce cîntă: de la tablă cu numele lui Berlioz sau Mussorgski și pînă la straturile de pansele și petunii, de la tenualia proaspătă cu miros îmbătat și pînă la vitrinele de cristal ale „Alimentarei” — strada cea nouă cîntă.

Am scris: strada cea nouă — și am greșit. Am privi prin ochelarii mei. Pentru ei nu e nici nouă, nici veche. E strada. S-au mutat aici demult, demult, acum doi sau trei ani cînd erau încă niște ținci, nici pionierii nu erau...

Au aflat strada care cîntă, ca și cosmosul, ca și sputnicul și piina cea albă, în miezul copilăriei. Ele sînt, există — altfel nici n-ar putea să fie, nu-i așa?

Ba da. Dacă nu era partidul, dacă nu erau comuniștii, dacă nu ar fi fost lupta cea grea, pe viață și pe moarte, singurul cîntec al străzii ar fi cîntecul maldanului, cu bălării și băltoace... Marele patron ar sta în parcul Filipescu într-un palat, șoferul l-ar deschide receptuos așa mașinii și l-ar duce la alt palat, unde maiestrea sa l-ar injura birjărește la un whisky-and-soda, apoi l-ar bate amical pe umăr, parafind astfel ultima lor sfăcere de cîteva zeci de milioane...

La lăraștră „bodegii” din cartier ar atrîna același ghu dem uscat și Jupin Costică ar trage același tradițional pumni după ceață ucenicului...

Cel pentru care cuvintele: moșier, patron, Jupin, vechil, sînt doar niște întunecate legende, cei ce cresc printre flori, escavatoare și stele, cei pentru care se zidește tot ce se zidește în țara noastră, trebuie ajutați să se zideze în a dîncime, prin mijloacele sensibile ale artei prețului acestei vieți. În care s-au născut și temelurile profunde ale dragostei pe care o poartă partidului.

Maria BANUȘ

TRECUT ȘI VIITOR

După încheierea celui de al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, noi scriitorii și ideologii de cultură, nu avem dreptul de a pierde prilejul unor meditații care ne privește îndeaproape. Aș putea zice — meditații asupra rașunilor noastre de existență, situată precis în spațiu și în timp.

E vorba despre problema culturii. Despre scriitorii și artiștii, despre oamenii de știință în toate domeniile, despre armata cea nouă a păcii creatoare și constructivă, despre factorii ce constituiesc armătura ideologică a socialismului.

Poporul, aceste mulțimi muncitorești fără număr și fără odihnă, ne stau pildă înaintea ochilor. Făurind țara cea nouă sub îndrumarea Partidului Muncitoresc Român, au săvîrșit în mai puțin de șaisprezece ani, adevărate miracole. Nu le așteptau să pice din cer! Le-au desăvîrșit cu brațele și cu arderea lor aici pe pământ, pe pământul stropit atîtea veneuri cu sînge, cu sudoare, cu lacrimi.

Un fapt este cert: scriitorii, artiștii, savanții, profesorii și tehnicienii mai în vîrstă, de-o mai veche proveniență și formație intelectuală, și-au dat dintru început adevărata lor contribuție la noul Republicii Populare Romine. Aproape mai toți, cu o majoritate de la sine grăitoare. Și dintr-aceștia, absolut toți fără rezerve mentale. Explicabil! Pentru ce luptaseră, în etapa realismului critic, care nu se limita numai la literatură și artă, ci cuprindea toate manifestările intelectuale? Nu doareu toți și nu năzuiseră toți la un orizont larg de cultură, de posibilități

și de afirmare de muncă, de creație, într-o țară unde vechile regimuri sociale și politice, întredineau cu seninătate recordul nostru național în statisticele analfabetismului european? Scriitorii, artiștii, savanții, cercetătorii, inventatorii, nu se știau cu amar rupți de popor, prin prăpastia căsății de blestemul acestui analfabetism național și de raclele unui învățămînt scolastic și neadaptat realității noastre?

Învățămîntul fabrica avocați, Căpăveni, Farfurizi și Brînzoveni, pentru a furniza oratorii și chițibușarii de procedură, parlamentului de vorbe goale. Furniza cerșetorii în haine negre, șomezi fără rosturi, clientela electorală. Într-o țară „eminamente agricolă” nu numai că lipseau agronomii — doar 4 la sută din numărul absolvenților anuali de institute, cum sublinia cu drept cuvînt tovarășul Emil Bodăraș în

cuvîntarea sa. Dar ca feseur al unui dascăl de agronomie pe vremuri, mai pot adăoga și altceva, din amintirile amarurilor care surpau pe atunci un asemenea dascăl și indezirabil pionier într-o asemenea țară eminamente agricolă: cei mai mulți dintre absolvenții școlilor și institutelor de agronomie, frunțașii cu diplome și lauri, se mulțumeau cu posturi derizorii la... punctele de vamă, la birourile fiscale la prefecturi, la serviciul de ecarisaj al primăriilor, orice, oriunde, fiindcă țara eminamente agricolă nu avea nevoie de agronomi tîrași. Ei ajunșeau vechilii! N-am uitat pînă în ziua de azi, scena de deznădejde a unui astfel de absolvent cu lauri, care a venit să-și ia ziua bună de la tata plîngînd și

Cezar PETRESCU

(Continuare în pag. 3)

Neclintiți în apărarea păcii

N n dezbaterele celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român, problemele legate de situația internațională ocupă un loc deosebit de însemnat.

Raportul prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej cuprinde un vast capitol consacrat acestor probleme. „În domeniul vieții internaționale, se spune în acest capitol, caracteristica principală a perioadei care a trecut de la Congresul al II-lea al partidului nostru a fost creșterea uriașelor forțe ale socialismului, progresului și păcii, continua accentuare a superiorității lor pe plan mondial”. „Mișcarea comunistă internațională se dovedește o forță uriașă a progresului în viața societății contemporane. Raportul scoate la iveală un fapt important și anume că „natura imperialismului nu s-a schimbat față de trecut — dar raportul de forțe pe plan mondial este altul. Imperialismului, planurilor sale agresive și se opun astăzi forțe cum n-au existat niciodată — lagărul strîns unit al țările socialiste, care reprezintă o gigantică forță materială”.

În „Comunicatul cu privire la înfrînerea reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești din țările socialiste” se spun următoarele:

„Participanții la prezenta consfătuire relevă cu un sentiment de profundă satisfacție uriașe succese obținute de toate țările sistemului socialist în domeniul dezvoltării economice și culturale, al înfrînării orînduirii sociale și de stat, în dezvoltarea continuă a democrației socialiste. Pe zi ce trece se dezvoltă și se întărește tot mai mult marea comunitate a țărilor socialiste”.

Mihai BENIUC

PE DRUMUL FAPTELOR

Poporul nostru a intrat într-o etapă nouă a istoriei sale. Într-un număr mic de ani, România, din punct de vedere economic și cultural, va fi una din țările înaintate. Progresele de până acum, scoase în evidență de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în Raportul prezentat Congresului al III-lea al P.M.R., impresionează nu numai ca strălucite victorii ale muncii socialiste, ci și ca o cheazăie a succeselor în perspectivă. Dintr-acele mai de seamă lucruri, însă, enunțate în Raport, este faptul că România este o țară în care ultima clasă de exploatare ai muncii omului, chibaburimea, a fost lichidată. Pe bazele economice ale socialismului, omul muncii este definitiv liber și-și ogzindește orînduirea socială de tip nou a istoriei contemporane, aceea în care a dispărut exploatarea omului de către om.

Dar Raportul subliniază faptul că lupta de clasă nu s-a stins, ci-și deplasează, în principal, centrul de greutate în sectorul ideologic, unde mai stăruie rămășițe dăunătoare ale mentalității burgheze și se mai exercită din afară presiunea ideologiei dușmane, fie că e vorba de concepția în descompunere despre lume a capitalismului, fie că-i vorba de revizionismul ce se zbat să denatureze și să răstălmăcească marxism-leninismul. E foarte importantă această parte a raportului, căci din ea rezultă sarcini mari pentru educație, știință, artă și în general pentru revoluția noastră în continuare. Desigur ideile mari ale concepției despre viață și lume a clasei muncitoare s-au împăniment la noi definitiv. În Congresul al III-lea al P.M.R., desfășurat între 20—25 iunie a.c., a dovedit, îndeosebi, un lucru adevărat, după 16 ani de la Eliberare, a devenit un principiu constructor al socialismului. Muncitorii și țărani noștri au demonstrat în fața Congresului și în fața numeroșilor oaspeți din afară, că raționează ca niște conșcotoare de mină înțlia în problemele economice și în tehnica modernă și că idealurile socialismului, știința marxist-leninistă despre relațiile sociale, le dă puțință deplină de-a prevedea, de-a calcula în perspectivă drumul cel-ai de parcurs în desăvîrșirea societății umane pe care o clădim. Intelectualitatea cea veche trecînd prin radicale schimbări în contactul cu ideologia clasei muncitoare și activînd ea însăși la realizarea societății noi, iar cea nouă educată din capul locului în spirit socialist, dovedește mult devotament partidului și lucrează plină de avînt pentru socialism. Competența în muncă se îmbină cu conștiința socialistă și asigură viitorul țării, într-o lume care tinde spre și duce la societatea comunistă, ca o necesitate a istoriei umane. Vorbitorii, sobri în

expirare dar aducînd o bogăție de fapte realizate de ei în întreprinderi, în gospodăriile agricole colective sau de stat, au sporit unul după altul acest sentiment și au dat fiecăruia elan mai mare vîzînd ce puternică este armata de oameni ai muncii, care ia pe umeri săi sarcinile planului economic de 6 ani și programul de perspectivă pînă în anul 1975. Această minunată sinteză a forței și avîntului sub steagul călăuzitor al partidului, face ca fiecare la locul său de muncă să vadă nu numai strungul său, tractorul său, semănturile brigăzii sale, aparatele sale de laborator, catedra sa la școală, paginile manuscrisului, notele sale muzicale sau peatra pe care o sculptează, ci să se simtă parte integrată activ și armonice într-o lume pe care el, cu toți ceilalți împreună, o înalță.

Cînd a luat cuvîntul președintele gospodăriei agricole colective din comuna Maglavit, cei din sala Congresului au început să zîmbească, aducîndu-și amine de șarlatania eclesiastică ce-a ticluit-o burghezia înainte de război, pentru a prostii prin misticism masele. Acolo se întimplau toate minunile, acolo se arăta însuși dumnezeu învestimînt cu pene de gîscă, iar unii din cei care n-au fost la fața locului ca să se convingă cu ochii lor că totul e minciună sfrîntută, credeau. Dar lumea a uitat de mult de Maglavit. Și iată deodată că vorbește trimis de acolo un președinte de colectivă, ca delegat la Congres, tovarășul Fintînă Florea. Oamenii au ascultat cu seriozitate. „Minunea” de altădată a fost înlocuită cu minunile ce rezultă din munca omului socialist. „Acum oamenii vin la Maglavit, spune tovarășul Fintînă, să vadă adevărata minune, făurită prin unitatea și hărnicia oamenilor. Vin să vadă o gospodărie bogată, multimilionară, o comină electrificată și radioficată, cu cinematograful, dispensarul, case de naștere, 3 grădinițe de copii, cu 3 școli de 7 ani, și o altă școală în construcție”. Acesta e unul din exemplele cele modeste. Ce să mai vorbim de realizările raportate de către delegații veniți de la Hunedoara, de la Săvinești sau Onești, de la „Steagul Roșu” din Orașul Stalin Am cătat, însă, Maglavitul, pentru că este un punct pe harta țării, unde în mod special se împănintesc miasma misticismului. Vîntul țării și proaspăt al socialismului a risipit-o pentru totdeauna.

Dar desigur că în conștiința oamenilor mai slăruie rămășițe din mușgaiul ideologiei burgheze, iar dușmanii din afară nu renunță ușor la încercările lor de-a otrăvi cu concepțiile lor purtred spiritului sănătos al celor ce au ales drumul lui Lenin în istorie.

În literatură se pot mai ușor ca în altă parte camufla confuzii și idei

eronaie, deși literatura noastră nouă se caracterizează printr-o viguroasă combativitate. În opere inspirate din realitatea considerată obiectiv și legitimă de pozițiile ideologice ale clasei muncitoare. De fapt, însă, principala noastră sarcină, este ca prin lucrările noastre literare să contribuim la măturarea oricăror resturi dăunătoare ale trecutului, ca șovinism, naționalism, decadențism în artă și să aducem astfel un aport la fortificarea conștiinței socialiste a oamenilor. Iar cel mai stimulat mijloc pentru a obține aceasta este contactul necrușcîrui cu cei ce muncesc și cu politica în industrie, în agricultură, în economia în general, și în cultură, a partidului. La masa de scris trebuie să vii din mijlocul maselor constructoare ale societății socialiste, pătruns de năzuințele lor și de elanul lor crescut din fapte și să nu uiți nici o clipă că lor trebuie să te adresezi, atunci cînd cauți cuvîntul ce exprimă adevărul vieții. Realitatea lor trebuie

s-o transpu în imagine artistică, făcîndu-și să vibreze de emoție cînd în intruchipările tale recunosc luptele lor proprii, greutățile prin care trec și victoriile înăspite. Stendhal, referindu-se la roman și la temele despre care trebuie să trateze, spunea că romanierul să creeze din realitate ceea ce sare în ochi.

În țara noastră socialismul se construiește la tot pasul, iar succesele oamenilor muncii sînt în ochii tuturor. Trebuie să scriem despre socialism, pentru constructorii lui, în așa fel încît cine ne citește să vadă ca printr-un ochi comunismul la noi în țară, cu victoriile în marș ale poporului muncitor înaintînd spre viitor. Și scriitorul să nu uite nici o clipă că scrieri pentru oameni ai faptelor, luminați de ideile socialiste. Aceeasi lumină a socialismului trebuie să se răsfrîngă și din opera noastră, operă izvorîtă din viață, din fapte. Altfel de realism socialist nu există.

Invățămîntul și dezvoltarea industriei

Ilanul de dezvoltare a economiei naționale pe anul 1960—1965 și pentru programul economic de perspectivă pînă la 1975, pune în fața oamenilor muncii marea problemă a creșterii într-un ritm foarte rapid a tuturor ramurilor de activitate, a industriei și agriculturii, a transporturilor și telecomunicațiilor, a cercetării științifice și învățămîntului, a culturii, artelor și ocrotirii sociale, pentru defîntivarea construcției socialiste în țara noastră și trecerea treptată la construirea comunismului.

La baza acestei dezvoltări, Raportul C.C. al P.M.R. prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej la Congresul al III-lea al P.M.R. pune problema creșterii intense a industriei socialiste a țării noastre, cu accent special pe grupa industriei grele producătoare de mijloace de producție, cu o mare dezvoltare a siderurgiei, a surselor de energie, a bazei de materii prime, cu o creștere masivă a industriei chimice, a industriei electrotehnice și producției de energie electrică, ar-

monios îmbinate cu creșterea producției bunurilor de consum, pentru satisfacerea nevoilor mereu crescînde ale poporului.

Dintre numeroasele și impresionantele sarcini arătate în Raportul prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, se desprinde în mod deosebit construirea noului combinat siderurgic la Galați cu o producție de 4 milioane tone oțel pe an, care constituie cea mai importantă lucrare din planul de 6 ani și formează o pirgihie esențială în dezvoltarea viitoare a economiei noastre.

Creșterea producției de energie electrică în anul 1965 de 2,7 ori față de anul 1959, și de 10 ori în anul 1975, electrificarea completă a țării, creșterea producției de petrol, gaze și cărbuni, dezvoltarea producției industriale chimice pînă la 13—14 ori în 1975 crearea noii și puternice industrie de aluminiu, electrificarea generală a țării, dezvoltarea industriei materialelor de construcție, creșterea industriei ușoare, a industriei alimentare, a ceramicii fine și sticlei, electrificarea căilor ferate și înlocuirea locomotivelor cu abur prin locomotive electrice și Diesel-electrice, dezvoltarea transporturilor rutiere, navale și ae-

riene vor da un mare avînt producției industriale, care în 1965 va crește de 2,1 ori față de 1959, iar în 1975, de peste 6 ori.

Dezvoltarea intensă a agriculturii,

Prof. ing. C. DINCULESCU
membru corespondent al Academiei R.P.R.,
rectorul Institutului Politehnic din București

(Continuare în pag. 4)

riene vor da un mare avînt producției industriale, care în 1965 va crește de 2,1 ori față de 1959, iar în 1975, de peste 6 ori.

Dezvoltarea intensă a agriculturii,

Prof. ing. C. DINCULESCU
membru corespondent al Academiei R.P.R.,
rectorul Institutului Politehnic din București

(Continuare în pag. 3)

„Dezvoltînd rezultatele remarcabile obținute pînă în prezent, organele și organizațiile de partid trebuie să ridice la un nivel tot mai înalt marea politică-ideologică în rîndurile intelectualității, să în-drume întreaga activitate ideologică, științifică, culturală și literar-artistică, pentru ca aceasta să slujească intereselor supreme ale poporului, cauzei construcției socialiste”.

(Din „Rezoluția Congresului al III-lea al Partidului Muncitoresc Român”)

CONFERINȚA

Simfonia de dimineață

Luni, 20 iunie, dimineața, mă aflu pe puntea unui vapor, pe Dunăre, către Sulina. Ochii mi lăuceau pe pinza lăptosă a fluxului, se ridicau deseori să se încalte de evoluțiile înalte ale pelicanților și întinzeau îndelung asupra munților Măcinului înălțându-se pe orizontul Răsăritului. Puntea vaporului era fixată de călători și soarele revărsa cu generozitate căldură și lumină. La calang flutur drapelul patriei, vultur spintecat alapele văzduhului.

În atmosfera aceasta am depășit Tulcea, și deodată aparatul de radio a vestit începerea Congresului al treilea. Ne-am ridicat de la locurile noastre, ne-am apropiat bine de difuzor. Și începuse cuvântul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej. M-am așezat mai bine pe raniță, și cu soarele puternic în față și străbătând jînțul de basm al Deltei, ascultam un poem fără egal, poemul construcției, alcătuit din beton, oel, marmură și lumină. Dintre sălcisirile Malacului nu prins a-și arăta acoerșurile, blocurile muncitorești, și visul gigantice lăptos mi s-a ivit și mai puternic și mai frumos, izvorit din sfîncă realității și adevărului. Cuvîntul Raportului căpăta conținut deplin, cu cit vedeam că abea în cițiva ani, mina binecuvîntată a muncitorilor ridicase edificiile ale civilizației, pină și în pustă Deltei! Tractoraie, șepurile încărcate cu stuf, această noată avuție descoperită în deșert, acolo unde pină mai deunăz împărăția cucul simțurată, freazăntul muncii, — totul me dădea în valoare de simbol, procesul a toate ce s-au înălțat în cițiva ani, în întreaga țară.

Ascultam cu emoție: „Astfel în Republica Populară Română a fost creată baza economică a socialismului; această constituie o măreață victorie a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității”.

Iar cînd Malacul a rămas departe, cînd numai acoerșurile roșii se mai zăreau înălțate de soare, — ne-am întors ochii asupra malului dimpotrivă, la așezările omenești și bucuria noastră n-a mai cunoscut margini, cînd am zărit cămine culturale, dispensare, case de naștere, biblioteci și școli, acolo unde în trecut nu prea îndepărtat domneau deplin ignoranța, beția și malarla.

Și cu cit cuvîntul Raportului se desfășura, închipuirea noastră se surisa spre întinderile Patriei, mai departe, tot mai departe, parcă însoțită de acordurile unui mars solemn al Biruinței. Vedeam cum creștea de la an la an bunăstarea materială a oamenilor muncii, cum de la la an creștea nivelul general de cultură. Mi-am închipuit ținutul Galașilor, năruie de război, și relictul pe alocuri în întregime, și mi-l-am închipuit cum va arăta peste cițiva ani, transformat în urias centru industrial, cu o pădure de hornuri și furnale, cu portul și malurile de catarguri și flănuși, și desfășurîndu-se cartierele noi și luminoase, de la Brateș pină în mahalatele cele mai depărtate. Și mi-am închipuit celelalte orașe și ținuri din țară, unde curînd se vor ridica enorme blocuri de locuințe, încit pină și omul de relativă bunăcredință va rămîne impresionat, văzînd cum iese parcă din pămînt mulele și coloșalele edificii ale socialismului, cum

străzi și cartiere întregi de cocioabe dispar, și cum peste scurt timp în văzduh se vor ridica antenele de radio peste blocuri, iar la ferestre vor ride copiii spre futuri și spre lumina soarelui. Într-o țară parie, cu orașele și satelor, este de nerecunoscut, pînă la o extraordinară energie nouă, energia poporului ce-și ridică cu miinile lui, culturile mai calde după care a plîns și a lăcrămat prin noaptea veacurilor. Chiar și construcțiile de pină acum, ne dau sentimentul unei puteri fără de egal, și totuși amintesc, prin masivitatea și armonie, construcțiile celor mai vestite civilizații iar prin umanismul ce le dominează, prin desința lor atît de omenească, amintesc liniile calme și înălțătoare ale construcțiilor eline. Poporul român, condus de Partidul Muncitoresc crează necontenit, din mada energiei lui, talente constructoare demne de Praxiteles, ridicînd spre văzduh ceace nu s-a mai văzut în lungul întregii noastre istorii.

N-au decit, să plesnească de ciudă toți denigratorii, cit și cei ce au întors spatele către mormintele părinților lor, fugînd prin strălîni, de unde varză venin de color asupra acestor leagăn al frumuseților, patria noastră, pămîntul sacru care ne dă totul, de cum zărim lumina soarelui. „Arhaismul” cu apologetii lui arerați, ducă-se pe apa Simbelei, căci așa zisa poezie a vechimii, conținea în simburile umilințele și inapoierea. Cei ce ar mai regreta această „poezie” a rapănului și malariei, sînt rămași în urmă total, departe de carele biruitorale ale timpului. Liniștia constructoare a biruinței, pătrunde pretîndînt pină în mada energiei.

Cuvîntul Raportului ne îndemna închipuirea mai departe, ne îndemna să privim cîmpurile Republicii Populare Române, descătășate total dintre haturile zugrumătoare, și parcă-l vedeam pe ultimul Toader, amarul și desculțul de ieri, pe Toader cel ce purca pină azi demințată parcă, în cițva luni, toate reminențele feudalismului, — eliberat total din inapoiere, sînd drept și demn, și privind viitorul cu mina streșină, alături de muncitorul industrial, țăratele și eliberatorii său.

(Urmare din pag. 1)

silviculturii și zootehniei, mărirea producției de cereale, plante tehnice și legume, a pomiculturii și viticulturii, legate de înzestrarea masivă a agriculturii cu tractoare și mașini agricole care să asigure mecanizarea completă a lucrărilor, creșterea producției forestiere și a industrializării lemnului, construirea masivă de locuințe pentru oamenii muncii reprezentînd 9 milioane metri pătrați suprafață locuibilă, adică, rotînd, 300.000 apartamente executate în planul de 6 ani, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele, toate acestea pun în fața oamenilor muncii mari și foarte frumoase sarcini.

Creșterea masivă a producției industriale, într-un ritm foarte rapid, cere introducerea tehnicii celei mai noi și avansate în toate ramurile de activitate, cu un accent special pus pe mecanizarea și automatizarea complexă a producției, pe studierea și aplicarea în practică a proceselor tehnologice cele mai avansate.

Introducerea de mașini automate individuale și linii automate, de mașini-unelte cu comandă-program, mașini de copiat electronice, linii automate și semiautomate pentru fabricarea elementelor tipizate de mare serie, folosirea mașinilor electronice de calcul, vor contribui la sporirea masivă a producției și la ridicarea calității produselor.

Construcția unor mari combinate industriale, ca noul combinat siderurgic

perspectivelor spre tîine, pentru noi și generațiile viitoare.

Demuț se sîrșise cuvîntul Raportului, și pe lelele ascultătorilor se așternuse un zîmbet pîn de lumină, ca după ascultarea unei înalte simfonii a dimineții. Mii de păsări evolau din paradisul Deltei, în timp ce în depărtare, la marea zării, abia se deslăuseau cețurile Gării Negre. Am intrat în portul Sulina, și s'acung de la catarg s-a vînzolit mal țare, apoi s-a domolit, parcă stringîndu-și lăduri într-un vis.

Și ne-am dus după aceea să salutăm marea, și după ce am salutăm-o, am stat în tăcere la dobrea ei, și ne-am întors privirile peste Delta, către România viitorului, către mețaturile României aflate în plină construcție a socialismului.

Cuvîntul Raportului, merinde fără istovire pentru imaginațiile creatoare, merinde a imaginației poezilor și inginerilor, — cuvîntul acesta se va intrupa în jurnale, cărări, poeme și monumente. Din cuvîntul acesta — care cuprinde energia și experiența tuturor constructorilor, se va înlîmpa, iar nouă, bogată și frumoasă, pajiste a celei mai luminoase ferici.

Vom munci mai cu rivnă pentru ea, și vom dăruți zilele și nopțile, visul și entuziasmul.

Eusebio CAMILAR

Invățămîntul și dezvoltarea industriei

de la Galași și complexele combinate chimice, mărirea producției de energie electrică la 65-70 miliarde KW ore pe an prin crearea de noi și puternice centrale electrice, introducerea fotoindustriei, elaborarea, realizarea în industria siderurgică, otelului de noi tipuri de mașini și utilaje și modernizarea celor fabricate pînă acum pentru a le ridica la nivelul tehnicii mondiale, cer din partea tehnicienilor și oamenilor de știință un mare și foarte susținut efort de cercetare științifică legată adine de practică.

În domeniul științelor tehnice, cercetătorilor din institutele tehnice de învățămînt superior le revine sarcina de a contribui la lucrările privind valorificarea resurselor energetice și a zăcămintelor de minerale fabricarea coxului metalurgic din cărbunii energetici, construirea de instalații pentru arderea de ligniți, valorificarea complexă a mineurilor neretozăse, îmbogățirea și valorificarea mineurilor de fier, modernizarea proceselor tehnologice, extinderea automatizării industriale, aplicarea izotopilor în industrie și agricultură.

Munca de cercetare științifică a lucrătorilor din învățămînt, legată de nevoile noastre, trebuie să contribuie la efortul general de ridicare masivă a producției, unită cu realizarea unor produse de calitate superioară, cu reducerea prețului de cost și creșterea continuă a productivității muncii.

Pentru a realiza introducerea tehnicii celei mai înaintate, folosirea mai bună a tehnicii existente, pentru extinderea pe scară largă a metodelor de muncă cele mai avansate, pentru a ridica nivelul cercetării științifice și a dezvoltării conținutului ei, este nevoie în toate domeniile de cadre cu o pregătire superioară.

Principala sarcină a învățămîntului tehnic superior este de a da producției, terenului, cadre cu o foarte bună pregătire în domeniul lor de activitate.

Sub îndrumarea Partidului nostru, învățămîntul a făcut mari progrese în pregătirea cadrelor. Școlile de toate gradele au fost larg dotate cu material didactic, au fost construite localuri noi, au fost create laboratoare, ateliere, cîmpuri de cultură, terenuri de experimentare.

Pentru învățămîntul tehnic superior s-au creat condiții deosebite de dezvoltare. Au fost înființate institute, facultăți și secții noi, s-au construit localuri noi de învățămînt și s-au dezvoltat cele existente, s-au realizat și dotat numeroase laboratoare.

Dar dezvoltarea masivă a producției industriale cere un foarte mare număr de cadre noi, cu pregătire superioară, care se oglindesc în Raportul prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej în prevederea ca pînă în anul 1965 numărul studenților admîși în anul I al institutelor tehnice superioare să crească pină la dublu, iar numărul de ingineri în economia națională să crească de la 59.000 la 80.000, adică cu 21.000 în 6 ani.

Raportul arată o grijă deosebită pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului și largirea actualului spațiu de școlizare a învățămîntului superior prin construcții noi, printre care Institutul Politehnic din București.

Raportul prezentat de tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, prin largul său conținut și adîncimea prevederilor sale, mobilizează pe toți oamenii muncii la marea operă de definitivare a construcției socialiste în patria noastră și la trecerea la construirea comunismului.

Lucrătorii din învățămîntul tehnic superior, corp didactic și studenți, vor pune toată forța lor de muncă în slujba acestei opere, aducînd contribuția lor la construirea unei țări mai frumoase, mai ușoară, mai ferice în țara noastră.

Prof. ing. C. DINCULESCU
Membru corespondent al Academiei R.P.R.,
Reclor al Institutului Politehnic din București

Muncitori fruntași la uzinele „Mao Tze-dun”
Desene de SILVAN

LA „MAO TZE-DUN”, IN ZILELE CONGRESULUI

N-am putut vorbi prea mult cu tovarășul Arsenie Gheorghe, de la secția de școlire. „Duminică, învățăm, am mai mult timp, putem discuta”. Era cu gîndul împărțit, se gîndea practic la rezolvarea, în secție, a unor probleme calde.

Am aflat, totuși, piez, că are un copil. Fica lui e în clasa a X-a, nu-i place mătălgia fiind zgomotoasă, preferă chimia industrială sau învățămîntul. Un curs special pentru liii de muncitori urmează să-i înlesnească pregătirea.

Și tovarășul Dobrescu Gheorghe de la centrala de forță are doi fideciori, amîndoi electricieni, crescuți în uzină, dar care acum, spre mîndria lui, activează pe linie de U.T.M. și de sport. Pe vremuri nu le-a putut plăti taxa la liceul Lazăr.

În planul de perspectivă ei sînt integrați în viitor.

E mai puțin tericuit tovarășul Voinea Ilie, șeful depozitului de Lamine Voinea, n-a mai apucat zilele construcției socialismului. A fost ucis de înșcși în timpul guvernării Rădescu. Era un muncitor inteligent, mare amator de teatru, inițiator, pe atunci, al corului uzinei. Acum Voinea Ilie nu mai are nici un fiu.

Dar și Nicolae Voinea, prezent în munca, în gîndurile tatălui său, face parte din viitor. El este îndemnat și impus de viață. Ar fi fost astăzi poate director de fabrică, cercetător științific sau ziarist. Activitatea culturală a uzinei se duce și în contul lui.

E neindoielnic că oamenii lucrează pentru copii lor dar asta e departe de a explica totul. De ce ar sta atînci fiecare dintre ei multe ore peste necesitățile programului, pregătind minutuos munca de a doua zi, despărțindu-se cu oarecare opînțeli de fabrica Uzinei, cînd ar fi poate mai de așteptat să se repedă cu lișa de pontaj de cum sună primul zvon al sirenei?

De ce vin cu noaptea în cap cînd nu-i obligă nimeni? De ce li vezi duminica prin curtea Uzinei și pe tovarășul Dobrescu și pe tovarășul Arsenie, dînd raită pe la secțiile lor, cu treabă sau fără, (dar mai ales

cu), aspirînd mirosul specific al ateliereilor și depozitelor, al fierului, al cazanelor, ca și cînd ar aspira parfumul unor alei de portocali? De ce deși are aproape 35 de ani de muncă Ilie Voinea nu și-ar îngădui o singură absență?

Și mai departe: care e resortul raționalizării introduse de Arsenie Gheorghe în fluxul tehnologic al ateliereilor de școlire pentru reducerea unor timpi de manevră? De ce nu „se astîmpără” tovarășul Dobrescu și în loc să-și vadă de casă născoceste mureu pe seama uzinei cîte ceva ca recentul dispozitiv de la injectorul de păcură cu abur, realizat, împreună cu alte două inovații, în cîntecul celui de-al III-lea Congres? De ce atînci alții se întrec, găsesc formule și procedee neobișnuite, ca să sporească bogăția, vigoarea și demnitatea uzinei „Mao Tze-dun”? — Fîindcă o iubesc, evident.

Nici asta nu explică totul. Tovarășul Cureau din comitetul organizației de partid îmi spunea că, atunci cînd s-a citit proiectul de Direcția al Congresului al III-lea, au cerut să se recitească unele paragrafe. Îi interesa. Era rășirîngerea în afară a activității lor zilnice, concertul mare în care se simțeau un instrument dar a cărui partitură simfonică voiau s-o audă și s-o cînoască.

Această partitură e înșcși o notă înaltă în concertul statelor socialiste, așa cum a caracterizat-o tovarășul Hrușciov, i-a înșcșlețit și mobilizat.

Am simțit în figura și vooea contabilului șef Ion Balănescu că sarcinile care li așteaptă pe tovarășii de la „Mao Tze-dun” nu sînt joacă. O anumită îngrijorare ponderată a răita că fiecare știe la ce s-a angajat, și că avîntul angajamentului trebuie înțîrit, căpșușit cu o chibzuială și o îndirîne extremă. E de presupus că ele nu lipsesc colectivului care a obținut în ultimii cinci ani (1955-1960) o dublare a producției și în ultimele cinci luni, prin acțiunile întreprinse în proiectare, tehnologie și în secții, economii suplimentare peste plan de

660.000 lei. S-a terminat cu barăcile, cu lumul de păcură, înecucios, la forță, cu mulele de coș și lumînăria de tonă, cu rezidurile și furniginele care astupau altădată, ca-n niște burane dinadună necurățate, capacitatea de avînt a producției.

Avîntul acesta circula acum liber, iese și răsună departe. Și mobilizează sectorul de muncă dar nu se oprește acolo. Am întrebât pe un maestru de o serioasă calificare, inovator, om așezat, cu o gospodărie întemeiată de ani de zile, nu departe de uzină, dacă ar fi în stare, chemat la vîntorul mare Combinat de la Galași, să părăsească „Mao Tze-dun” și să se transfere la Galași pentru a ajuta la calificarea noilor cadre. A stat pușin pe gînduri, a zîmbit încreștin-du-și ochii, apoi s-a înterunt din nou și mi-a răspuns încet dar foarte clar: da.

La Congresul directorilor uzinei vorbit despre reduceri de ordinul zecilor de mii de tone de combustibil superior și despre importante economii de metal prin reproiectarea tipurilor de cazane. Sarcinile s-au materializat deci, aburul, element diuz pentru poezii, concret pentru metalurgii, a căpatat o planificare nouă, un nou veșmînt de parametri. Pe plan moral socialismul și clarificarea, pe plan energetic, producerea și folosirea lui rațională. Două mișcări, în fond una.

Operă de clarificare, vîde deslușire conștientă a viitorului sînt Direcțiile celui de-al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român. Sursă energetică nesleată sînt acești oameni care cu chibzuială și efort (din ce în ce mai puțin efort) li vor traduce în viață. În șase ani, fica, tovarășului Arsenie va fi probabil chimist la o unitate care astăzi nu există încă, iar liii tovarășului Dobrescu, inginer, își vor da în primire unul altuia o termocentrală nouă, în ale cărei turbine va vibra un fior din entuziasmul utecitului Nicolae Voinea, din înalta rivnă a părinților lor de la „Mao Tze-dun”...

Paul EVERAC

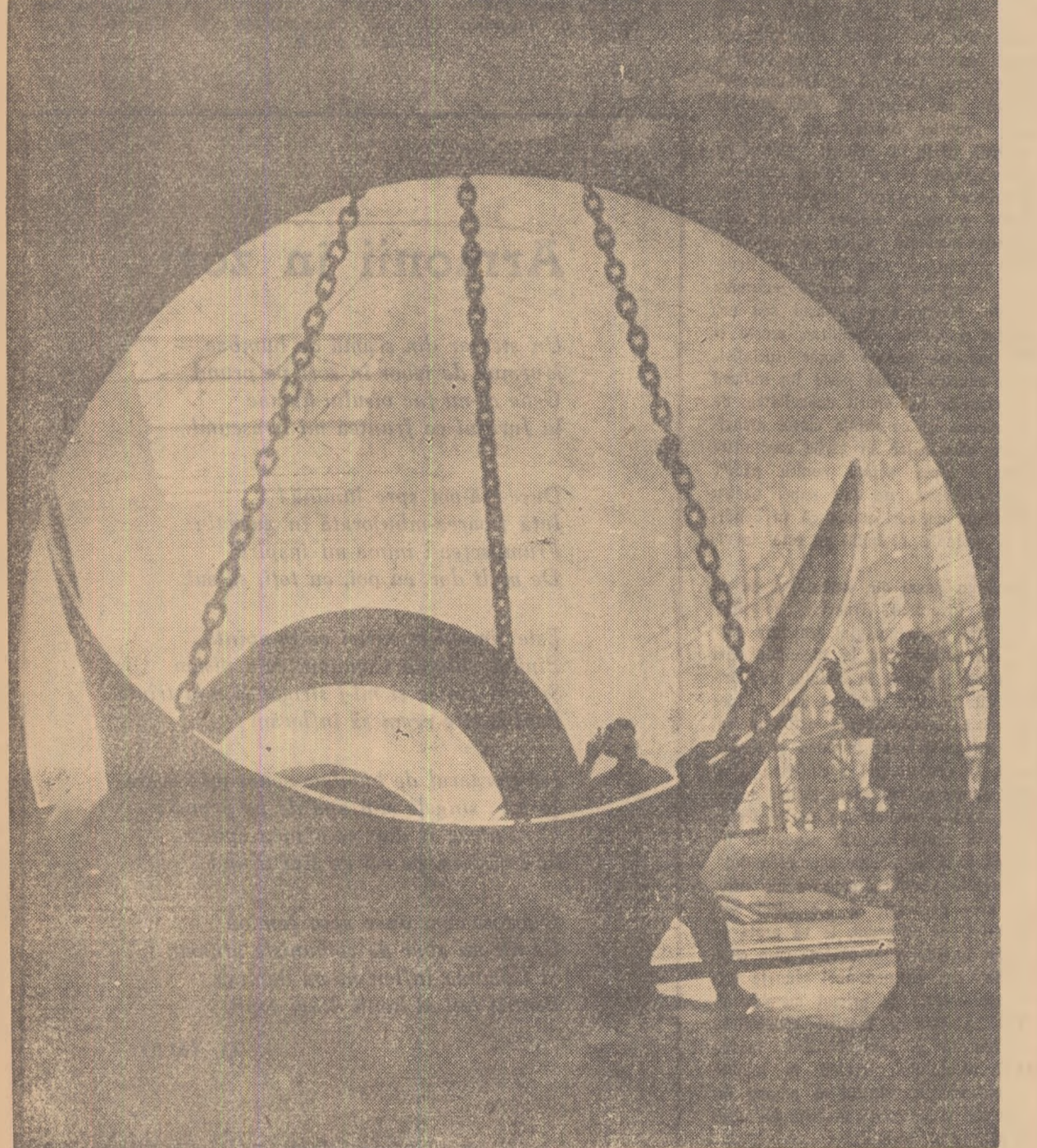
Cifrele, rîuri ce cîntă...

Uneori în cifrele negre, obișnuite
In semnele lor înbușate de mult
Se ascunde o ciudată vîlvătaie
Ca un urias foc de tabără
Uneori se înlîntuie într-o armonie severă
Ce luminează la popasuri de seară.
Ca răsunetul larg al orgii,
Ca vibrația strunelor întinse.

In oglinzile lor vîd
Nenumărate fețe-omenești
Felnrite, nespuse de felurite
Și totuși înmănușchiate laolaltă.
In milioane de prioriți aceeași vrere:
Aceeași sete de a plîzumi
Aceiași dor de a-și măsura țaria brațelor

Și scilpirea minșii
Pentru mindria omului descătășat.
Pentru bucuria țării și a lor,
Pentru puterea de a ingenunchia stihile.
In sunetele cifrelor
Aud pulsațiile inimilor bătînd în același ritm
In înlînțuirea lor simț
Viața celulelor din trup,
Curgerea singelui în vine,
Degetele mîinii ce se string și se desfac.
Și ca în sistemul de rotitoare planete
Și ca în sistemul armoniei sonore,
Vîd astrul pîrinte incandescent
In jurul căruia grațiează planeteii.
Aud acordul major generator:
Partidul.

Letiția PAPU

In secția Cazaneriei, la Uzinele „29 August”

Pompă de irigare a orezului, la o gospodărie agricolă colectivă

SOCIALIZISMUL

În lațul de secură al gospodăriei.

filmare; se aud interjecții scurte: dușuitul greoi și constant al grupului electrotren și, pe neașteptate, glasul alarmant al rezorului: „Olguța, trafilor! Găinile! Aduceți găinile în cadru!” un cântec de cântec — un cocș șeneț ciugulesc pasnic bălătura din fața buclăriei; îndată se iese un război înversunat; toată echipa se năpustește într-acolo; găinile sînt însă „ale dracului”, vorba unui electrician, nu vor să intre în cadru; cirie; cot-codăcesc; fug; sburătăcesc ca orbeți; sar; se urcă pe acoperșul rezimei; pe stiva de lemne din apropiere... înalt și solid și, ca toți oamenii înalți și solizi foarte serioși, inginerul zootehnist alegea și el după găini, reclamînd liniște și calm și, bineînțeles, mîrînd și mai mult agitația; inginerul șef emite planuri strategice de-nvăluire; jocul îi prinde pe toți și scena e adorabilă prin seriozitatea cu care sar și alți oameni de prin curte „să dea o mîină de ajutor”; planificatorul-șef constituie singura excepție: stă sceptic de-o parte și privește condescendent toată tevatura; deasupra, pe cer, ca un galbenșu răscolit, soarele privește și el, ironic, vinzoleala, lînd mîna sceptică a economistului.

În sfîrșit, zburile și speriate, citeva găini intră în cadru.

— Gata! Atenție! Filmăm! se aude vocea agitată a rezorului, Sandu Lungu în cadrul! Motor!

Al. Lungu interpretează rolul principal al filmului: un colectivist cin-

termine treierii la sfîrșitul lunii august. Anul acesta au fost semănate 200 ha cu grîu: vor fi recoltate în maximum 7 zile. „Topografia locală”, poziția față de Capitală, faptul că sîntem la 34 km de București — explica tovarășul Apostol, organizatorul gospodăriei, ca o completare la cele spuse de inginerul Dumitrașcu — face ca să dăm o atenție deosebită sectorului zootehnic. În prezent avem 70 de vaci și 100 capete tineret. În toamnă mai cumpărăm 60 de vaci. Pînă în 1965, conform Directivei partidului, avem planificată creșterea numărului vacilor pînă la 350—400 capete. Gospodăria noastră va căpăta un profil tot mai accentuat zootehnic.”

„Ce probleme se pun în legătură cu aceasta?” „Avem condiții optime pentru creșterea și dezvoltarea sectorului zootehnic — spune inginerul-șef.”

„Mai mult — intervine tovarășul Apostol — posibilitățile noastre locale sînt pentru scurtarea timpului planificat.” „Adică?” „Putem atinge cifra planificată cu mult înainte de 1965.”

„Dar aici se pune problema investițiilor — intervine inginerul Dumitrașcu — și asta-i un lucru care ne depășește pe noi, — problema construcțiilor de grajduri, grupuri sociale pentru muncitori, pătele, magazini, și așa mai departe. Nu-i vorba, că-n doi-trei ani s-ar recupera cheltuielile — spune el —, dar, în fine, investițiile sînt de planificare generală pe țară, urmăm-

lîștînd în armă drumurile înguste și dînd de comunee Butimănu, ieșim din nou în cîmp și descindem la secția Bărbuceanu. Acareturi, o curte largă închisă de gard; grajduri în fund; un gard mai mic desprînd lî-vada de zona grajdurilor; plopi înalți pari lingi; gard (se vede cu evident altă scop în țesare, își scutură capul lîfș și începe să latre.

— Hei, nea Păune! — strigă Popescu.

Un cînc mare (amestec de lup și dulău ciobănesc) care dormea foarte decorativ și de toată noaptea, se trezise și se scuturase pe masă, se liniștise.

— Ajutorul meu de noapte! — ride îngrijitorul. — Nimeni nu s-a apropiat încă de la drumul, noaptea, adăuga el și arătă cu capul și spre ceilalți cîinci tolmăni în livadă, negru, suplu, pur singe-lup.

Văzîm acareturile, grajdurile.

— Aici vom băga cele 60 de vaci pe care o să le cumpărăm din Ardeal — explică inginerul Popescu.

Privese atent conacul înconjurat de plopi înalți.

— Îți place? — întreabă inginerul zootehnist. — Să vezi castelul de la Sterianu, acolo-i frumos!

Ne lămurăm rămas în fund de la „nea Păun”, urcăm în șaretă și facem calea întoarsă pînă la Butimănu, în dreptul școlii, apoi ocolim pe vale, tîind cîmpul rotund să vad grîul și orzul gospodăriei și ajungem, spre marea mea desățare, la Sterianu.

E într-adevăr minunat, mult mai minunat decît mi-ăș fi putut închipui: parc, lac, lebede, terasă cu lăluți înflorite și-o liniște care te-lînoară și te trece prin tine ca o răcoare odihnitoare după un drum chinător prin arși.

Fac cunoștință cu brigadierul secției, inginerul Velicu Agricolă. (Nume predestinat! „Nume greu”, cum ar spune el.) E tînr; zvelt; chip uscățiv, prelung; ochi negri, pronunzi, cu-o lucire uluitoasă; tenul închis, arămuș, și-o mustață mare, neagră, care-i dă un aer ciudat, de oriental.

Din grădina, cu un pumn de căpșuni roșii și un mers rar și legănat de Don Quijote — el însuși avînd ceva din aerul ilustrului hidalgo — apare fostul brigadier, Mitică Dragnea, actualmente „castelului”, administratorul castelului Sterianu și președintele întovăririi agricole „Agricultura nouă”.

E înalt, uscățiv, cu un chip sculptural, parca turnat în bronz; ochi inteligenți, sîreți; sprincene groase adunate pe frunte; păr lung, scort, înălbit la temple și un moț rebel scîlbîndu-i veșnic de sub șapca turcă, pe care o lasă, scrutînd, pe ochi, sau o împinge veșel spre ceafă.

Dă despre nea Mitică și-a putea scrie pagini întregi. E o figură teribilă în felul lui! (Poate te voi scrie odată!) Ceea ce trebuie notat, pentru moment, e caracterizarea directorului gospodăriei și a inginerului-șef, făcînd de el: „Directorul Dulciu! Eu să nu-l știu pe directorul Dulciu! Argint viu. Spirit, închide-l într-un birou și-ți sparge și pereții și iese afară. Cîmpu-i viața lui! Cît despre inginerul Dumitrașcu, ce să mai vorbim! Agricultor, domnule! Jos pâlăria!”

„Autobiografie”

Directorul Dulciu (nîl nu se putea nume mai potrivit) e un bărbat fire, de 40 de ani, mic de statură, vioi — într-adevăr spirit! — și toțuși cu ochii mai mult viștoși. Un aer de blîndețe și bunătațe îi luminează întreaga față. Total la el și plin de dulceață, de omie și de căldură. Ce păcat că nu l-am cunoscut mai mult! În aceeași seară a plecat la examene, la Buzău. E în anul I sau II, n-am reținut bine, la Școala Superioară de Mecanică și Agricultură. Mecanizarea e o vechie și constantă pasiune a lui: a făcut școala de solari; de tractoriști; în general se pricepe la toate mașinile agricole. La despărțire, după ce am stat îndelung de vorbă, și am aflat că-i dintr-un sat din Oltenia, ca a rămas de mic orfan și a crescut ca vai de el, slugărînd pe unde se nimerea, și că Eliberarea a fost adăvărată lui *nașterea la viață*; mi-a dat „autobiografia lui”: niște pagini îngulbenite și șterse pe jumătate, unele total lîzibile. Le am pe masă, dinaintea, umplute de un scris mărunț, febril; într-o anumită dispoziție sufletescă lui nea Cristian nu au o clipă de astîmpăr; cauză, string, șurubălesc, înbușcă pișea cu pișea, plîne de har și de fantezie, și prin operații complicate și anevoioase creează mașini și unelte. Ochi și mințile lui nea Cristian radiază toată neînștința și neasîmpărul comunist al acestui om, care *urea mereu să facă*, să fie folositor tuturor, să scoată din nimic, din hîr-buri și deșeură, la care nu se uită nimeni, lucruri de care sî se minuneze toți. A inventat și creat singur, bucată cu bucată, șurub cu șurub (are și turnătorie, el singur își face formele și-și toarnă piesele necesare) o pompă sumersibilă (dacă am notat corect!) de tras apă de la mari adîncimi. Și-a întocmit singur un string; a făcut un pistol de vopșit cu duco; un herăstrău circular de tăiat lemne; instalația de apă pe care am văzut-o la grajd; suport de lagăre etc., etc. Toate aceste lucruri, simbolice și emul-gente în pînînt și strîngînd într-una: „Lupul! Sărîci! că mă nădărnăc lupul!” Totul e redat liniar, ca într-un proces-verbal, dar poate tocmai prin asta, totul devine și mai interesant și mai încărcat de senzația pregnantă a vieții; „cînd mi-am venit în fire, am văzut că eram dus de cineva în brațe și oamenii se strîngeau lîngă mine, mă mîngiau pe picioare și pe mîini și mă întreabau cum s-a înfilm-plat...”

Fără să știe, directorul Dulciu face

literatură și dacă ar persevera, dacă și-ar așterne pe hîrtie pînă la capăt autobiografia, am avea experimentare convingeri lui Camil Petrescu, exprimate în „Patul lui Procust” că orice om cu o bogată viață interioară poate să scrie. „Un scriitor e un om care exprimă în scris — nota el — cu o lîmînă sinceritate, ceea ce a simțit, ceea ce a gîndit, ceea ce i s-a înfilm-plat în viață, lui și celor pe care i-a cunoscut...” Ce lucru interesant ar putea ieși, viața unui comunist povestită de el însuși! — viața unui om care s-a smuls din neant și s-a dezvoltat și înfilm-plat și a ajuns la lumină o dată cu întreaga societate, care schimbîndu-se, a schimbat soarta fiecărui individ în parte!

Surșul unui buchet de flori

Dorul Dumitrașcu, inginerul-șef, e fiu de învățător (din părțile Buzăului, Pogoanele); a făcut facultatea la Craiova; lucrează la Butimănu de șase ani; e căsătorit; are doi băieți (unul de 7 și unul de 1 an) și e îndrăgostit de tot ce ține de meseria lui: de cîmp, de drumurile lungi, de șolerie, de vînațorie, de proza lui Sadoveanu, de flori (slăbucine din copilărie) și de teatrul lui Shakespeare, Gorki și Caragiale — care nu au, toți la un loc, nici o legătură directă cu profesia lui, dar care îl sensibilizează și-l hrănesc sufletește, apropiindu-l și mai mult de natura și de oamenii cu care vine în contact și asupra cărora, la rîndu-i, trebuie să exercite o permanentă influență. Portretul lui trebuie zugrăvit din suavități și gingășii. L-am văzut, culegînd un buchet de bujori și poltrivind cu o savanță și rafinată știință trei trandafiri într-un vas și mi-am amintit de spunea Ehrenburg despre examenul de doctorat la Călușeni, lanțezie și gust pe care-l dau fețele japoneze comunității surșului unui buchet de flori — nu mai mult la număr niciodată de trei.

Ion Apostol

Ion Apostol, organizatorul de partid, e bucureștean, de la Băneasa. Are și el, ca și Dulciu, o viață interesantă: a început-o de copil cu țîmpăriia; pe urmă a învățat mecanică; pînă în 1946 a lucrat ca mecanic de avioane și mecanic de pistă la Cotroceni. „Prin mîna mea — spune — în decurs de șase ani am trecut 685 de avioane.” În '45 a intrat în partid; în '46 a fost scos din producție; a devenit instructor de partid; *nașele lui* adevărate primii pretori din țară comunistă. A fost pretor în fosta plasă Călușeni, raionul Snagov. În iarna '49, în cadrul Prefecturii Ilfov, a ajutat la pregătirea primelor cadre necesare stațiilor populare comunale. Din iarna lui '50 pînă în '54 a fost director regional școlii: din '54 în '56 șef de ocol școliv Birlad; în '56 a intrat la Tarom și din martie 1959 „mă căsănesc aicea să învăț agricultură”.

— Experiența agonistă în silvicultură, mă ajută. Problemele, eorcum, se aseamănă.

Dar peste munca lui trece repede, cu modestie. Se simte mai la largul lui vorbind despre gospodărie:

— Anul trecut am obținut 2100 kg grîu la hectar și 3100 kg orz — spune. — Am dat statului peste plan 113 tone grîu. Gospodăria are deficițar. Acum, anul acesta, vom realiza beneficii de 29.000 lei. Colectivul de conducere este închețat — continuă el. — Am reușit să ne formăm cadre bune, bine pregătite. Să scrie despre tractoristul Gheorghe Vasile — se în-sufletește el. — E comunist. A sporit viteza de înșămînțare a unei mîșini, în loc de 9, la 15 și 16 hectare. Ne-tează-l pe Dumitran Ion. Tot tractorist. Și pe nea Cristian. Nu l-am cunoscut pe nea Cristian? Trebuie să-l cunoști! E inovatorul nostru. Îl găsim la centrul mecanic. E setul atelierului — mă înboldește el, și por-nim amîndoi spre centrul mecanic.

Carte de vizită

Centrul mecanic și în apropierea sediului, între sediul și centrul comunei Butimănu, pe dreapta școlii.

Nea Cristian e scuzăci, viștoș, spătos; ochi albaștri, deschiși; vinjoso, gîlbui; părul și sprincenele blonde, cămășa albastră, ieșită la soare, cu două pete întunecate în dreptul umerilor, pe spate și-n față; portul basc, pantalonii de doc și fumează țigări „Mărășești”. Dar mințile, mințile, mai cu seamă trebuie privite la nea Cristian. Mințile și ochii. Are minți groase, degete aspre și mințile acelea durdoase, puternice, parca metalice (într-adevăr, s-au înfilm-plat cu metalul) ascund o febrilitate conștientă. Mințile lui nea Cristian nu au o clipă de astîmpăr; cauză, string, șurubălesc, înbușcă pișea cu pișea, plîne de har și de fantezie, și prin operații complicate și anevoioase creează mașini și unelte. Ochi și mințile lui nea Cristian radiază toată neînștința și neasîmpărul comunist al acestui om, care *urea mereu să facă*, să fie folositor tuturor, să scoată din nimic, din hîr-buri și deșeură, la care nu se uită nimeni, lucruri de care sî se minuneze toți. A inventat și creat singur, bucată cu bucată, șurub cu șurub (are și turnătorie, el singur își face formele și-și toarnă piesele necesare) o pompă sumersibilă (dacă am notat corect!) de tras apă de la mari adîncimi. Și-a întocmit singur un string; a făcut un pistol de vopșit cu duco; un herăstrău circular de tăiat lemne; instalația de apă pe care am văzut-o la grajd; suport de lagăre etc., etc. Toate aceste lucruri, simbolice și emul-gente în pînînt și strîngînd într-una: „Lupul! Sărîci! că mă nădărnăc lupul!” Totul e redat liniar, ca într-un proces-verbal, dar poate tocmai prin asta, totul devine și mai interesant și mai încărcat de senzația pregnantă a vieții; „cînd mi-am venit în fire, am văzut că eram dus de cineva în brațe și oamenii se strîngeau lîngă mine, mă mîngiau pe picioare și pe mîini și mă întreabau cum s-a înfilm-plat...”

Fără să știe, directorul Dulciu face

BUCURILE REPORTAJULUI

de ALECU IVAN GHILIA

de-auna din începi un reportaj și încercă, ca un mil amîrui, de a scrie spre necunoscut și de spă-mă că n-o să reușești.

Introducerea în reportaj e un astfel de salt spre apele dense și agitate ale vieții. Ai fost într-un loc, ai cunoscut atmosfera de-acolo, oamenii, ai stat de vorbă cu ei, ai aflat cite ceva din viața, bucurile și faptele lor și știi că ei așteaptă să scrii despre toate asta. Te-ai întors acasă, la masa ta de scris, dinaintea condeiului mut și-a paginilor goale, care așteaptă să fie umplute și te-ai acaparat ale preocupărilor, proiecte mai vechi, manuscrise închepute și ne isprăvite. Ceva însă te apasă mereu, sentimentul de înșelăciune, că nu poți *aprinde totul*; eroii fictivi ai imaginației se luptă cu eroii reali din mijlocul cărora ai plecat și despre care înfrînzi să scrii. Pînă la urmă, reportajul din tine e mai puternic decît scrierul tău (pentru a căia oară?), încerci din nou senzația tulburătoare și, (de ce să n-o spui?) neliniștitoare, că te arunci în vîrtej fără să știi să-ții.

Căci un lucru a devenit cert și greu de semnificat pentru vremea și societatea în care trăiești: reportajul s-a integrat firesc și organic în viața de toate zilele, ca prezența cofrajelor și-a pechelelor care modifică fizionomia vechilor străzi și-a vechilor orașe, ca *Irmosul*, ca *banușterea*, ca radarul în dirijarea rachetelor și-a avioanelor — devenind el însuși radarul care impulsionează (sau ar trebui să impulsioneze!) rachetele inimilor omenescii.

Dar elogiul reportajului lasă-l mai bine pe seama criticii. Consideră introducerea încheiată și intră de-a dreptul în reportaj.

Capitano d'amore

Pînă acum o lîună de zile... Totul a început simplu ca înfoc-deauna: stai liniștit, îți vezi de treburile tale, nu știi ce subterfugii să mai găsești ca să amii scenariul pentru cinematograful și dintr-o dată vine cineva și-ți spune că s-a înfilm-plat *ceva în curăre loc*, îți arunci ochii pe-un ziar, citești o informație de patru rînduri și-un demon se trezește în tine: nu mai ai liniște; stai ca pe gîmpii; te-apucă febra și-n cele din urmă, vorba lui Topliceanu, lași baltă toate interesele, îți faci valiza și pleci.

A venit autorul Lungu și și-a spus că *joacă* într-un film, „Pricina”, și „din pricina asta” era nebărbierit, în-terbuștat și febril și și-a povestit primele trei zile de filmare la Butimănu. „Ce-ar fi, — îi-a încofîțat dintr-o dată ideea...” „Zău, ce-ar fi să vii!” a strînut Lungu, parcă ghicindu-ți gîndurile: Vezi și tu cum se filmează, cunosător viața unei echipe de filmare, doar vrei să devii cineast, ce dumnezeu! Și pe urmă Butimănu e una din cele mai bune gospodării agricole de stat din regiune. Oamenii întrecuși, simțatici, în majoritate tineri... Directorul extraordinar! Un om și jumătate, zău, trebuie să-l cunoști!”

A doua zi la șapte dimineața urcam în autobuzul echipei „Pricina”. Impresia generală — banală. Nimic neobișnuit. Ală așteptam și eu, ca orice profan, la alțeva: mai multă vivacitate, mai mult entuziasm, discuții, idei, efervescentă... Nimic din toate acestea. Oboseală, placiditate. Poate tînd era și prea de dimineață! Da, acum sînt convins de asta.

Pornim și, drumul, soarele, viteza, schimbările brusce de decor mai în-

maestrului Cornelii Baba în deosebi recaptată, prin gospodăria agricolă colectivă, demnitatea și trăiește peripețiile nu lipsite de haz a pierderii și regasirii unei mari sume de bani — răspalta muncii lui eclectate în gospodăria colectivă.

Uu platou de filmare de 1500 ha

Insă marel film, marel și tulburătorul film al vieții se desfășoară de jur împrejur de-aici încolo pe un platou natural de 1500 hectare. Regizorul principal, tovarășul Dulciu. Colaboratorii cei mai prețioși și apropiați: Doru Dumitrașcu, inginer-șef; Ion Apostol, organizatorul de partid; cei trei brigadieri: inginerul Velicu (candidat de partid), brigada Sterianu; Bociac Martin (absolvent al școlii medii de agronomie) — brigada Ghim-pași; Scarlat Florescu — brigada Butimănu (fost învățător, absolvent și el al școlii medii de agronomie); inginerul Popescu, zootehnist, medicul veterinar și „nea Cristian”, șeful sectorului mecanic.

Găinile nu vor să filmeze

Remiza sub care se filmează e cam prăpădită, cam sărăcăcioasă. Necunoscut prea bine scenariul, nu-mi pot da seama de necesitatea (dacă există așa ceva!) dramatică de-a se filma într-un astfel de loc. Dar asta îi privește pe cinești.

În sfîrșit, agitația și însuflețirea echipei nu mă eueresc. Ultimele pregătiri pentru filmare: electricianii înșalează blendele (făcînd mari de argint care prind soarele și-l aruncă nemilos pe ținta actorului); montează reflectoarele; operatorii fixează lumina; Lungu s-a-nfors de la machiaj cu-o mustață înșenșată de cărunțe și lafa brăzdată, schimbata, în scurtă de dimie pe el, pantalonii de suman și colțuri

Gospodăria are un specific cemed, e agro-alimentar: produce cereale, le-

LA G. A. S. BUTIMANU

gume, fructe și lapte. Pînă în toamna anului 1957 a aparținut G.A.S. Perș, constituind o secție anexă a aceleia. Treburile mergeau destul de prost. Munca delictată, producția slabă și toate celelalte consecințe decurgînd de aici. Asta a și determinat ministerul să ia hotărîrea reorganizării gospodăriei și autonomizării ei. Tovarășul Dumitrașcu, inginerul-șef care-mi dă toate aceste date, îmi comunică laconic evoluția economico-organizatorică a gospodăriei: În 1957: 700 hectare. Acum 1500: 1300 arabile. În '56 existau semănate 70 ha. de grîu; cu mecanizarea care exista atunci și sistemul deficitar de organizare a campaniei de recoltare. abea-abea, de izbutea să se

NATALIA MATEI „La televizorul gospodăriei”

Desen de ECATERINA VLADISCU-DRAGANOVICI

INTRE PATRU OCHI

Asculta. Intins pe pat, ploaia mărunțică, ceușie, aproape nevăzută și, ca întotdeauna pe o asemenea vreme, Dura era trist. Auzi deodată pași în curte, fereastră se întinse o clipă, apoi cineva își șterse îndelung și minuțios picioarea o clipă liniște, — probabil, bănuți Dura, cel care venea să aranjeze ușa, se auzi în ușă o bătaie ușoară, sfioasă.

Intră, învâli Dura. Ușa se deschise cu vioiciune și în casă intră Ostrița, cu fața roșie udată de ploaie.

— Să trăiești, Ostrița, spuse Dura tărâgânat și îi privi cu un zîmbet aspunzător cizmele.

Ostrița trecu repede pe lângă Dura. își scoase șapca din mers și se așeză pe fața din fundul casei. După ce se așeză, avu o tresărire și își retrase zăpăcit picioarele, voinic parcă să și le ascundă. Apoi, în liniștea care se lăsa, și le întinse încet, milimetru cu milimetru și, în timp ce și privea cizmele noi, lustruite, stropite pe alocuri cu noroi, pe față i se așternu iar expresia aceea de admirație și bucurie naivă.

Le privi apoi pe ale lui Dura, așezate lângă pat, curățate și toluși învechite. Privindu-le, lui Ostrița aproape îi părea rău că nu sint întocmai ca ale activistului: tot atât de purtate, cu turecul îndoit pe alocuri. El, de fapt, nu voise cizme noi, ci și dorise o pereche de cizme ca ale lui Dura. Aceasta i le observase și abia își putu ascunde sursul. Știa că Ostrița îi imita în toate și se simțea stînjinit la gîndul că băiatul își găsisse tocmai în el un model. Aceasta îi măgulea într-un fel, dar și amuza. Așa, de pildă, observă cum Ostrița îi imprimă vocii, încit activistul avea uneori cîndăta impresie că se aude pe el însuși, deși tăcea. Băiatul își însușise aceeași voce, puțin mai stridentă, mai nelornată, ceva mai tîrnăr, dar, în esență, cu aceleași inflexiuni și nuanțe. Apoi gesturile: aceeași aruncătură înainte a brațului, plîm și mersul, puțin aplăcat înainte, ca atunci cînd urci o pantă. Activistul mai avea obiceiul să poarte întotdeauna o carte sau un caiet cu el. Nu peste mult, observă în mîna băiatului ceva, foarte minuscul. Probabil o broșură? Bănuți activistul. Acum, cînd Ostrița intrase, Dura fu mirat că nu ținea nimic în mîna; își făcuse, în schimb, cizme și acest amănunt nu-i scăpă activistului.

Ostrița stătu un timp nemișcat, pînă cînd roșeața din obraji îi pări, apoi își așeză șapca, pe care și-o uitase în mîna și o stringea în neșire, pe masă. Intrigat și jignit deodată de faptul că Dura nu-i observase cizmele, se ridică și începu să se plimbe prin casă. Se duse pînă la ușă, cu pas rar, cu fruntea în pînă, cu mîinile la spate; părea foarte preocupat, iar față îi era gravă, încordată. Se întoarse și făcu astfel, de mai multe ori, distanța aceasta. Se opri apoi în picioare și privi niște fotografii vechi, de-ale bătrîneli. În timp ce privea fotografiile, își mișca mereu talpa picioarelor. Astfel se auzea mereu, ca din întîmplare, scrișturii cizmelor lui. Dar Dura nici atunci nu zise nimic, continuă să tacă, tot mai amuzat de acest joc al băiatului.

— Și altfel, ce mai face ajutorul nostru de soț? întrebă Dura.

— Ce să fac?... Bine, vorbi deznădăjduit Ostrița.

Cum le mai împaci cu tovarășul Coroi? întrebă Dura să lege o discuție.

Ostrița se așeză iar pe laifă, își scoase pe furis oglinda din buzunar și, întind-o sub masă, își potrivea grăbit părul.

— Știi ce-am observat la el? întrebă băiatul deodată, fără nici o introducere. Un lucru interesant... Cred că-i un om rău.

— Cum așa? se miră activistul.

— Cred că are un suflet rău, tovarășe Dura. Nu pot spune că-i un dușman de clasă, dar că are un suflet rău, cred.

— Zău? Ce vorbești, domnule!

întrebă nedumerit băiatul, și obraji i se îmbulzorară.

— Mi-am amintit de ceva, evită Dura. Spune, să nu uiți!

— Uite, să vă spun, reveni Ostrița. Am intrat ieri amîndoi în grajd. Intii am intrat eu, că el a zis că nu vine să vadă caii. După cîteva minute, numai ce-l văd că intră și el. Știi ce s-a întîmplat cînd l-au simțit caii?!

Cînd a intrat el în grajd, tovarășe Dura, caii au început deodată să sforăie pe nări și să lovească cu copitele în podea, să se zăboie. Se trăgeau înapoi, își mișcau capul, izbeau copita în pămînt, tropăiau, ca la lup. Zău dacă vă mint. Vă spun că așa a fost. Asta am observat-o de mai multe ori și el se ferește să-și facă de lu-

Fragment de roman de VASILE REBREANU

cu cu asemenea marfă. Nu-i plac caii. Are ceva în el de om rău, tovarășe Dura, ceva care nu se vede, dar care se simte. Zău dacă vă mint, așa a fost.

— Ce să ai, înfrate, de se tem caii de el? Ti s-o fi părut jic.

— Dacă nu credeți, vă spun ce am pățit și asta-toamnă... Veneam de la oraș, era în cabina și tovarășul Patie, era cam afumat; Mițușa Bumbului era în spate și numai ce-l auzim că începe să lovească în tereastră din spatele cabinei. Opresc motorul, că eu eram la volan. Mai tovarășilor, zice Mițușa, ce-ar fi să mergem să vedem caii? Parăsim noi drumul și o luăm pe pășune, spre herghelie, că nu era departe. Ajunși, ne dăm jos și, după ce se uită în ea, nu știu care zice să ne luăm fiecare câte unul și să călărăm puțin. L-am prins și așa, toți împreună cu pășturii, am înclecat și mi-am început să călărăm pe desălatele, fără căpește, ne înteam numai de coama cailor... Abia cînd am ajuns departe, după un galop clasa întii, am observat că șoferul lipsește. Am oprit și m-am uitat înapoi. L-am văzut atunci pe Coroi, tovarășe Dura, în mijlocul hergheliei, alergînd de la un cal la altul, cu șapca în mîna, disperat. Alerga așa de la un cal la altul, căi fugeau, se țereau de el, unii zăboveau cu copita să-l lovească...

După vreun ceas, cînd ne-am întors, l-am găsit dormînd.

Dura se răsuci în pat și-i rezemă capul în palmă.

— Sinteți supărat? întrebă Ostrița după un timp.

— Am fost cam trist astăzi, răspunse Dura, deși apăsarea aceea îi trecuse, iar băiatul nu avea de unde să știe că el i-a alungat-o. Lui Dura îi plăcea felul romantic, cîntat al lui Ostrița, chiar micile lui naivități. Băiatul punea, în tot ce se spunea, în toate lăptele și gesturile lui, o dăruire sinceră, fără rezervă.

Sinteți trist, constată deodată Ostrița cu un glas stîm. Astăzi sinteți trist, adăugă el cu regret. Tăcu un timp și pe față lui se așternu aceeași umbră ca pe cea a lui Dura.

— Am ghicit că astăzi sinteți trist? se învioră el deodată, făcîndu-l pe Dura să zăbovească la gîndul că băiatul îi era foarte puțin cunoscut cuvîntul și de aceea îl repeta. Așa-că am ghicit că astăzi sinteți cam trist...

— Am fost... surise Dura.

— De ce se frîmîntă Ostrița, întrebă gîndu-și dureros degetele.

— Poate vremea asta îi de vină... Nu știu tu, mă băiete, că uneori se întîmplă oamenilor să fie triști fără nici un motiv?...

— Se poate, conveni Ostrița, dar... Eu nu sint neodătat trist, spuse el simplu. Tăcu apoi îndelung. — Tovarășe Dura, reveni el cu un glas scăzut, știți cu și eu mă simt așa, nu știu cum să vă spun, parcă aș fi trist. Zău că sint trist, strigă el cu apîndere și-și aruncă brațele în aer. Așa sint, nu știu cum, că lîrbe și lîrbe în mine de parcă aș fi trist.

Dura se asigură acum pe deplin că băiatul nu cunoștea sensul exact al cuvîntului și de aceea izbucni iar în ris.

— V-a scris ceva rău tovarășe Sabina? se interesă îngrijorat băiatul, fără să în de data asta în seamă risul activistului.

— Nu, spuse Dura și se ridică. Și

trase cizmele în picioare și veni lîngă băiat. Ostrița intră după masă, lovindu-și cizmele de laifă. — Fumezi? îl întrebă Dura și-i întinse firesc, ca între bărbaiți, pachetul lui cu țigări. Măguli, cu ochii lucitori de bucurie, Ostrița luă țigara.

— Tăta nu mă lasă să fumez, spuse el. Da' eu, dacă vreau să fumez, tot fumez.

— Uite ce-i, Ostrița, începu Dura serios, știind că felul acesta de a trata îi plăcea nespus băiatului, o asemenea vreme, continuă el în timp ce și aprindea țigara și suflă în chibrit, o asemenea vreme te ține în casă. Afară-o vreme care te apasă. Dar eu, nu de asta sint trist. Uite, am tot stat aici, în casă, și m-am gîndit...

M-am gîndit la oamenii din sat și am ajuns la concluzia că nu-cunosc îndeajuns, că nu-i cunosc așa cum ar trebui. Nu le cunosc bine sufletul, înțeleg?... Mi-ai povestit despre Coroi ceva foarte urit, mai mult o impresie de-a ta, dar care mi-a făcut să-i cunosc mai bine și parcă mi-a mai trecut tristețea. Pricepi?

— Păi Coroi toată ziua zice că el a pornit în viață pe blat.

— Adică cum?

— Adică așa, pe gratis. Fără bilet.

— Așa zice?

— Așa. Face și poezii, tovarășe Dura, spuse deodată Ostrița, ca și cum i-ar fi acuzat pe ceilalți de un lucru foarte grav.

— Cine, Coroi?

— Da, Coroi, șoferul. Adică ac' nu mai face, da' a făcut. Vă spun eu că a făcut.

— Serios?

— Serios vă spun. Era atunci, la înființarea gospodăriei, după un an, și noi, tineretul, am vrut să facem o serbare așa, nu orice serbare. O serbare cu text. Atunci și eu am făcut o poezie, care au strigat-o feciorii după aceea în joc. Au învîțat-o pe de rost. V-o spun.

*Tot așa vorbese chiaburii
Că noi n-avem de-ale gurii.
Dar mințescă dumnezeilor
Că n-am ajuns la mila lor.*

— Mă rog, nu-i așa de urit. Și chiar tu ai făcut-o, singur? se interesă Dura politicos.

— Eu din capul meu, că și fata s-a mirat. N-am dormit o noapte, declară cu mîndrie Ostrița.

— Și Coroi?

— Și el a făcut una, dar a lui n-a plăcut la nimeni... Nici eu n-o țin minte toată. Tin minte numai începutul. Să v-o spun? Acuzăți-o:

*Gru, porumb, secară.
Toate.
Și cît e de sănătoase.
Dar mă mir de ce n-ar fi,
Că-s lucrute cu mașini.*

— Vă place? Nici mie nu-mi place. Nici atunci nu mi-a plăcut, adăugă băiatul disprețuitor.

— Deci amîndoi șoferii sinteți poeți, cum s-ar zice.

— Ce, aia cu secara și porumbul îi poezie? întrebă disprețuitor și jignit Ostrița. Aia nu-i poezii! Nici n-a plăcut la nimeni... Ce-o fi făcînd oare tovarășa Sabina? întrebă deodată cu gravitate Ostrița, trecînd la altă idee, în timp ce apăsa mucul de țigară în scrumiera. Ieri am luat pe Solomia în mașină, declară cu solemnitate băiatul, fără a aștepta răspunsul la întrebarea sa. Dura îl privea acum și ochii îi rideau la gîndul că Ostrița ar putea fi îndrăgostit de nora lui Udilă. — Se apropie primăvara, constată băiatul grav, ca un gospodar, și mă gîndesc și eu, tovarășe Dura, că ar trebui să mă promovăm, cum ați spus și dumneavoastră, pe tovarășele mizeri în posturi de răspundere: la brigăzi, la echipe. Știu eu?

— La cine te referi? întrebă cu aceeași seriozitate Dura, știind că asta îi plăcea băiatului.

— Sint la noi în sat multe femei harnice...

— S-auzim...

— Știu eu, poate chiar Solomia,

declară el timid... Aia-i o femeie care te bucură numai cînd o vezi. Te uiți la ea și te bucuri, adăugă el, și glasul îi tremură de emoție.

— Vezi c-o să te bată aia ai lui Udilă, dacă vorbești alta de ea...

— Hă, făcu el disprețuitor, îi bate ea pe toți, declară apoi cu convingere. Ziceți dumneavoastră, da' Solomia, dacă a intrat numai acum în gospodărie... Da' ea se trage dintr-o familie revoluționară...

— Ei, asta-i...

— Zău dacă nu, Păi, tovarășe Dura, moașa Solomie era o femeie... Se ținea tot jurul de cal Toți groii și dușmanii de clasă tremurau! Zice că ei stăteau pe atunci în pădure, că de aceea li se zice la aștia ai lui Grancea, Pădurarii. Și moașa asta a Solomie zice că era o femeie de doboră patru bărbaiți... Zice că venea duminica la biserică cu scurea pe braț. Împlînta scurea în podea, își făcea cruce, apoi punea iar scurea pe braț și așa se ruga. Atunci, zice că a fost o răscoală aici și ea a fost fruntea...

A prins toate pădurile și casele groilor, zău dacă nu, se jură el, ca și cum ar fi asistat la eveniment. Au prins-o apoi și au făcut un loc mare. Au legat-o și legată au aruncat-o în flăcări, după ce înainte au aruncat cîteva cure de cartofi pe foc, ca să miroasă a friptură. A friptură de omi, tovarășe Dura. Așa au făcut burji și dușmanii de clasă, tovarășe!

— Interesant... dar cu Solomia? Spune-mi drept ce i-ai zis dacă ai luat-o în mașină? i se adresă Dura, voinic astfel să aducă discuția „la zi”.

Băiatul tăcu îndelung, răsucînd în mîini scrumiera.

— Nu i-am spus nimic, vorbi el cu regret. Tot voiam să-i spun ceva... Dar nu-mi venea nici o vorbă pe limbă... Ajunși la gospodărie, se învioră el deodată, ce credeți că văd? Acolo, în seau, plin de copii. La birou stătea băiatul tovarășului Patie, al președintelui. Și toți copiii strigau la el „Nu tu, nu tu!” — „Eu vreau să fiu, eu vreau să fiu, eu vreau să fiu!” strigă el.

— Dar ce voia să fie, că nu înțelege?

— Activist, tovarășe Dura, cum nu înțelegeți? Și, pînă la urmă, s-au înviorat să fie băiatul tovarășului secretar Bota. Așa că nu l-au lăsat pe al lui Patie, deși el însea cel mai mult să fie. Zicea că tată-său îi președinte. Așa că l-au pus pe Bota George.

— De ce?

— Păi, Bota are numai nota zece la toate. Și la citire, și la armetică... Ziceau că activist poate să fie numai cine are nota zece la toate... Așa că elevul Bota George era tovarășul Dura, iar lelița aia, a lui Tânase Grancea, ziceau că-i tovarășa Sabina...

— Bravo tovarășe! exclamă Dura și rise.

— Dumneavoastră, cînd erați la școală, ați avut numai zece, da?

— Din păcate, am mai avut și nouă, și opt, și șapte...

— Nu se poate, se împotrivi Ostrița. Vreți să mă păcăliți, vă cunosc eu, spuse el, lîngînd cuvintele și apăsîndu-se pe spate, privindu-l astfel, parcă de departe, pe activist.

Acum Dura se convinsese o dată în plus că în ochii băiatului el arăta ca ceva perfect, fără nici o scădere. Băiatul nu avea de unde să știe frîmîntările lui, amara dar sănătoasă nemulțumire față de el însuși, chiar neputința ori nepriceperea de care se lovea el însuși și pe care căuta să le înfrîngă. Cuceritoarea sinceritate a băiatului îl tulbură și se simți din nou stînjinit, ca om, de faptul că băiatul îl alesese tocmai pe el ca model. „Dar, la urma urmelor, își spuse activistul, și eu am învățat de la alții și fără îndoială că Ostrița va înfrîngi alți comuniști, mult mai pricepuți decît mine, și va căuta să devină ca ei. Eu însuși îi voi înfrîngi și voi învîța de la ei... Și voi căuta să ajung ca ei!”

Privi spre Ostrița și îi simți că voia să mai spună ceva. Acum Dura știa că băiatul, pomenind despre Bota, o să aducă vorba despre el, dar activistul mai stia ceva: știa că o să-l întrebă pe Ostrița ceea ce voise să-l întrebe de altfel ori: acum n-o să-l creuze. Și, într-adevăr, băiatul începu să povestească despre Antim Bota.

— Era, tovarășe Dura, prin anul 1947, cam așa era, după cite-mi a-

nîntese eu... Și, după cum știți, tovarășul Bota era comunist și atunci... Și reacțiunea din sat, toți dușmanii de clasă, au organizat tot felul de acțiuni dîșnănoase împotriva lui. Trimiteau femeile la tovarășa Ana, nuțierea lui Bota, și la neamurile ei, și le spuneau să nu mai stea cu dînsul. Peste tot unde o înfrîneau pe tovarășa Ana, îi spuneau: „Nu mai sta cu el, nu mai sta cu el”. Peste tot căutau să bage zănie. Tovarășa Ana plîngea, îi spunea tovarășului Bota să iasă din partid, că așa nu mai pot trăi... Cum a lămurit-o, cum nu — asta, drept să vă spun, nu prea pot ști. Destul că, într-o noapte, a simțit-o că nu doarme. Se frîmîntă în pat, se întorcea de pe o parte pe alta, destul că la dîmnețată, numai ce o aude: „Ascultă Antime, scrie-mi și mie o adeziune de aceea”, s-a rugat ea.

— „Da' tu nu știi scrie!” s-a răstît la ea tovarășul Antim. Așa că femeia s-a sculat și s-a apucat de scris. Pinea la amuză a lucrat la adeziunea aceea, nici de mincare n-a făcut nimic. Da' tovarășul Antim n-a certat-o. A lăsat-o și i-a făcut el de mincare, cu toate că era bărbat... Ce credeți că a făcut reacțiunea cînd a aflat că tovarășa Ana s-a înscris în partid?!

Nici nu-i mai salutau cînd îi înfrîneau pe uliță. Și la Crăciun, au băgat în cap la oamenii să nu se ducă nimeni la colindat la tovarășul Antim. S-au lus numai Granceii, Maxim toja și tata. Tata a zis să nu mă duc la reacționarii la colindat... Atunci, noi, tineretul, tovarășe Dura, am organizat o acțiune... Noi, tineretul, ne-am dus și l-am colindat pe tovarășul Antim, ca să le facem în ciudă la reacționarii... Noi, tineretul...

— Dar cîți ani aveai tu pe atunci, Ostrița? lansă Dura necruțătoarea lui întrebare.

— Șase ani...

Auzind răspunsul semni al băiatului, Dura izbucni în ris și se ridică de la masă. Ostrița se ridică și el deodată, bătu cu cizmele în pămînt, ca și cum ar fi vrut să le scuture de zăpădat, iar cînd Dura se întoarse spre el băiatul se aplecă și începu, cu șapca, să ștergă, foarte atent, grînjulii, stropi de noroi uscați de pe cizme.

— Le-am văzut, le-am văzut...

— Ce anume? întrebă Ostrița pre-făcut nărat.

— Cizmele.

— Aa, le am de mult, declară el cu indiferență. N-am vrut să le port pînă acum... Uite că a încetat ploaia,

schimbă el discuția. Se face lumos. Vine primăvara... și profitînd că Dura stătea cu spatele, își scoase oglinda pe lîrș și, înainte de a-și pune șapca, își aranjă părul lui frumos. Cînd își viră oglinda în buzunar, îl văzu pe Dura privind-l și se înroși de rușine. Dar activistul nu-i spuse nimic. Îl conduse și, ajunși în curte, i se adresă cu o prefață gravitate:

— Vine vara, vin caldurile, măi tovarășe Ostrița, și am să-mi dau jos lina asta de pe cap. De pe acum simt că n-o mai pot suporta... Îl necăji activistul, bănuind efectul vorbelor lui. Băiatul îl privi surprins și mirat, iar pe față i se așternu o îngrijorare gravă.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

— Iui place să stau cu dumneata, spuse el împede, cu un glas ușurat de emoție. Și fără să vrea, băiatul izbucni în ris.

— De ce zici c-ai venit la mine? îl întrebă apoi departe activistul, pre-făcîndu-se că nu observă umbră a ceea ce de față băiatului. Am și uitat să te întreb...

Dar băiatul nu-i spuse nimic, își lăsa doar fruntea în pămînt și îl prinse pe Dura de mîna, Merseră, astfel, pînă la poartă.

Citind Raportul

Insuflețire

*Insuflețesc pămîntul aceste rînduri noi
Din depărtări aduse de-a dreptul către noi.
Alungul lor vezi anii cum vin și se supun
Să ne-implinin în lume cu tot ce-avem mai bun.*

*Alungul lor vezi fumul uzinelor urcînd
Și firele lumii deasupra scăpărînd.
Alungul lor cad norii de ploaie peste șes
Să deie arături rod nou și mai ales.
Ne recunoaștem fața-n oglinzile lor, noi,
Cei nedepriși cu urma întoarcerii-napoi, —
Alungul lor să trecem spre tot ce ne deschid
Aceste rînduri limpezi gîndite de Partid.*

Spuneți-mi tot

*Spuneți-mi tot, așa cum o vă fie,
Voi oameni de la munte și noi de la cîmpie.
Culoanele de cifre ce mi se-nalță-n față
Sint ceasurile voastre de nopți și dimineață
Ce-mpodobesc pămîntul și-l susțin,
Cu visurile gata în zboruri largi să scape,
Cu florile lumii, ca nuferiți, din ape
Crescute-acum aveau pe*

